

7. Karaburun Bilim Kongresi

06-09 Eylül 2012

kapitalizmin kiskacında: doğa - toplum - teknoloji

Başvuru Sahiplerinin	Adı Soyadı	Çalıştığı Kurum	Görevi	E-posta adresi
	Esin Candan	Dokuz Eylül Ün.v. İzmir Meslek Yüksekokulu	Öğretim üyesi	esincandan@yahoo.com
	Semiha Özalp Günel	Dokuz Eylül Ün.v. İzmir Meslek Yüksekokulu	Öğretim üyesi	

Çalışmanın Başlığı	Tarımda Kadın Emeği
---------------------------	----------------------------

ÖZET

Yerleşik hayata geçilmesinden bu yana var olan tarımsal faaliyetler, toplumda istihdam yaratan bir sektör olarak uzun yıllardır yerini korumaktadır. Bu en eski iktisadi faaliyet kadınları çok yakından ilgilendirmektedir. Çünkü çocukların ve hane içinin beslenmesinden sorumlu kadın geleneksel rollerinden dolayı doğal bir biçimde gıda ve tarımla ilişkilenebilmektedir. Bu durum zamanla tarımda kadının istihdamını kolay ve sömürüye açık hale getirmiştir.

Dünyadaki geleneksel ataerkil manzaranın bir yansımasını da Türkiye’de görmek mümkündür. Tarım sektörü özelinde, Türkiye’de kırsal alanda yaşam oldukça zorlu koşullarda gerçekleşmektedir. Ataerkil düzenin kuralları, geleneksel kırsal yaşam ile beslenerek kapitalist üretim biçiminin bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir. Kapitalist üretim biçiminin yeniden üretilmesinde geleneksel rollerin kullanımına toprağın erkek çocuğa miras bırakılması eğilimi örnek verilebilir.

Türkiye tarımında istihdam istatistiklerine bakıldığında kadınların payının daha yüksek olduğu görülmektedir. Kırsal kesimde kadının işgücüne katılım oranı, tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışması nedeniyle yüksek olsa da Türkiye’de tarım istihdamındaki hızlı azalma, kadın istihdamının da giderek düşmesine yol açmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar tarım sektöründe kayıtdışı ve güvencesiz çalışmanın oldukça yaygın olduğunu ve kadınların neredeyse tamamının güvencesiz çalıştığını ortaya koymaktadır. Bu durum, kadın emeğinin içinde bulunduğu sömürünün boyutunu tarım sektöründe daha da derinleştirmektedir.

Tarımda şirketleşme ve tekelleşmeyi dayatan küresel kapitalizm küçük üreticiyi piyasa dışına kovmakta ve göçe zorlamaktadır. Toprağından ve üretimden uzaklaşan küçük üretici mülksüzleşme ve proleterleşme ile -ücretli emek- haline getirilmektedir. Tarım sektöründe yaşanan bu proleterleşme ve göç, eğitimsiz, mülksüz kadının maddi yaşam pratiğini daha da olumsuz etkilemektedir. Bu etkilenme zaten tarımsal yapı içerisinde ücretsiz çalışmaya alışkın olan kadını göç ettiği kentte düşük ücretli, kayıt dışı ve güvencesi olmayan işlerde çalışmaya itmektedir.

Toplumsal cinsiyete dayalı işbölümü kadınları ev işleri ve çocuk bakımından sorumlu görmektedir. Kentten farklı olarak kırdaki kadınlar ev işleri ve çocuk bakımına ek tarımsal üretime de katkı

7. Karaburun Bilim Kongresi 06-09 Eylül 2012

kapitalizmin kiskacında: doğa - toplum - teknoloji

koymaktadırlar. Bu yapılanma içerisinde üretim ilişkilerinin en altında kalan kadın emeği tarım sektöründe ücretsiz aile işçisi olarak görülmektedir. Bu çalışma tarımda kadın emeğinin karşılaştığı sorunları ele alarak betimleyici bir yöntemle aktarmayı amaçlamaktadır.

TEMEL KAYNAKÇA

- Aydın Zülküf (1986), “Kapitalizm, Tarım Sorunu ve Azgelmis Ülkeler – II”, 11.Tez, 4: 171-217.
- Aydın Zülküf (2001), “Yapısal Uyum Politikaları ve Köylünün Beka Stratejileri”, Toplum ve Bilim, 88: 11-32.
- Aysu Abdullah (2009) “Piyasa ve Küçük Köylülük” Mülkiye Dergisi, Bahar, 223-237
- Boratav Korkut (2007), “Tarımsal Fiyatlar, İstihdam ve Köylülüğün Kaderi”,http://www.bagimsizsosyalbilimciler.org/Yazilar_Uye/BoratavHaz07.pdf.
- Ecevit Mehmet (1994), “Tarımda Kadının Toplumsal Konumu: Bazı Kavramsal İlişkiler”, Amme İdaresi Dergisi, 27 (2): 89-96.
- Erman, Tahire,(1998)“Kadınların Bakış Açısından Köyden Kente Göç ve Kentteki Yaşam”, 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler (Ed:Ayşe Berktaç Hacimirzaoğlu), İstanbul, Türkiye İş Bankası, s. 211-225
- Etiler Nilay, (2011) “Tarımda Kadın Emeğine Kısa Bir Bakış” TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 39, 27-31
- Günaydın Gökhan (2003), “‘Küresellesen’ Piyasa Yoksullasan Köylü”, Özgür Üniversite Forumu, Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı, Özgür Üniversite, Ankara, 22: 155-171.
- Karkıner Nadide (2006), “Tarımda Kadın ve Bazı Yapısal İlişkiler”, İktisat Dergisi, 469: 24-30.16
- Toksöz Gülay (2007), Türkiye’de Kadın İstihdamının Durum Raporu, ILO.
- Yaman Öztürk Melda ve Akduran Özgün (2010), “Tütün Tarlalarında Kadın Emeği :Bafra’da Tütün Üreticisi Olmak”, Kapitalizm, Ataerkillik ve Kadın Emeği, Sanıye Dedeoğlu ve Melda Yaman Öztürk (der.), SAV Yayınları, İstanbul.
- Ünlütürk Çağla (2006) “Yuvayı Yapan Göçmen Kuşlar” Mülkiye Dergisi,250-8, 55-57
- Yaman Öztürk Melda ve Akduran Özgün (2011), “TEKEL’in Özelleştirilmesinin Ardından Tütün Üretimi: Bafra Örneği”, SAV Almanak – 2009 Analizleri, SAV yayınları: İstanbul.